

Consumul de droguri, reducerea capacității de a conduce și accidentele rutiere

Această analiză a literaturii de specialitate oferă un raport cuprinzător privind relația dintre consumul de droguri, reducerea capacității de a conduce și accidentele rutiere. Aceasta include aspecte metodologice, prezintă rezultate ale studiilor de prevalență efectuate în rândul șoferilor și oferă o prezentare generală a concluziilor principalelor studii epidemiologice internaționale publicate începând din 1999. Raportul reunește de asemenea dovezi din studiile experimentale și de pe teren privind relația dintre consumul de droguri, conducerea autovehiculelor sub influența drogurilor și accidentele rutiere.

Cercetările din acest domeniu pot fi împărțite în general în studii experimentale și epidemiologice. Fiecare metodă are propriile sale avantaje și dezavantaje inerente.

- Studiile experimentale pot avea drept cadru un laborator, un simulator de conducere auto sau drumurile publice, iar drogul este administrat voluntarilor în doze măsurate. Acestea pot avea drept rezultat o interpretare în funcție de o cauză unică, dar pot identifica doar riscurile potențiale. Rezultatele pot avea, în unele cazuri, o valoare limitată din cauza utilizării unor doze nerealistice sau din cauza antecedentelor de consum de droguri sau diferențelor interindividuale ale voluntarilor.
- Studiile epidemiologice examinează prevalența drogurilor în rândul unor populații diverse. Acestea includ anchete rutiere, studii de evaluare a prevalenței drogurilor într-un subgrup de șoferi, studii ale riscurilor de accidente, analize cu privire la responsabilitate, sondaje în rândul populației generale și studii farmaco-epidemiologice. Cercetarea epidemiologică este însă limitată deoarece pot exista factori de risc asociați consumului de droguri care nu reies din concluziile studiilor. Un alt dezavantaj al cercetării epidemiologice este faptul că nu poate face deosebirea între un factor de risc „real” și alți factori care pot fi în mare măsură corelați cu factorul de risc. Rezultatele diferitelor studii pot fi incomparabile din diverse motive, cum ar fi diferențele din rândul populațiilor testate sau din probele prelevate.

Rezultatele studiilor experimentale indică faptul că mai multe droguri ilegale pot avea o influență asupra capacității de a conduce autovehicule; unele droguri, dar nu toate, prezintă efecte care variază în funcție de doză.

- Canabisul poate afecta unele capacități cognitive și psihomotorii care sunt necesare pentru conducerea autovehiculelor.
- MDMA (ecstasy) prezintă atât efecte negative, cât și efecte pozitive asupra capacității de a conduce.
- Studiile de investigare a efectelor unei combinații de alcool și droguri ilegale au condus la concluzia că, în astfel de cazuri, unele droguri ilegale (de exemplu, canabisul) pot determina un grad de afectare sinergică suplimentară, iar altele (de exemplu, cocaina) pot inversa parțial gradul de afectare. MDMA poate diminua unele, dar nu toate, din efectele dăunătoare ale alcoolului, în timp ce alte efecte negative ale alcoolului pot fi potențate.
- Consumul cronic al oricărui drog ilegal este asociat cu un anumit grad de deteriorare cognitivă și/sau psihomotorie și poate duce la o scădere a capacității de a conduce autovehicule, chiar și când subiectul nu se mai află sub influența acestuia.

Rezultatele studiilor experimentale arată de asemenea un grad de afectare evident pentru unele droguri terapeutice.

- Benzodiazepinele au în general efecte nocive, dar unele tipuri (cu acțiune de lungă, medie sau scurtă durată) cauzează tulburări severe, în timp ce altele nu sunt de natură a avea efecte reziduale în ziua următoare.
- Antihistaminicele de primă generație au în general un efect sedativ mai puternic decât cele de a doua generație, deși există excepții în ambele grupe.
- Antidepresivele triciclice prezintă un grad de afectare mai mare decât tipurile mai recente, deși rezultatele testelor experimentale efectuate după consumul de inhibitori selectivi de recaptare a serotoninei de a doua generație nu sunt întotdeauna consecvente.

În cadrul fiecărei clase terapeutice, unele substanțe sunt asociate cu un grad de afectare redus sau absent. Este de preferat ca aceste droguri terapeutice să fie prescrise persoanelor care doresc să conducă autovehicule.

Studiile epidemiologice au confirmat multe din concluziile studiilor experimentale. Aproximativ 1% până la 2% din șoferii opriți în timpul anchetelor rutiere sunt testați pozitiv pentru prezența drogurilor în salivă, cu câteva excepții.

- Nu este ceva neobișnuit conducerea autovehiculelor sub influența unei combinații de alcool și droguri.
- Studiile de evaluare a prevalenței drogurilor, medicamentelor și/sau alcoolului în rândul șoferilor care au fost implicați într-un accident rutier (mortal sau nu) au condus la concluzia că alcoolul are o prevalență mai ridicată decât orice altă substanță psihoactivă, dar drogurile sunt de asemenea des întâlnite și mai frecvent decât în rândul populației generale care conduce autovehicule.
- Dintre drogurile analizate, cannabisul are prevalența cea mai ridicată după alcool, deși atunci când s-au analizat probe pentru testarea prezenței benzodiazepinelor, acestea aveau uneori o prevalență mai mare chiar decât cannabisul.
- Statistic, riscuri sporite de accidente și/sau riscul de a purta responsabilitatea pentru producerea unui accident au fost constatate în cazul cannabisului, benzodiazepinelor, amfetaminelor, heroinei și cocainei, iar multe din aceste riscuri sporesc atunci când drogul este combinat cu o altă substanță psihoactivă precum alcoolul.

Rezultatele studiilor epidemiologice și ale studiilor experimentale trebuie combinate pentru a se obține o bună estimare a impactului anumitor droguri asupra capacității a conduce autovehicule și a riscului de accidente. Pentru a obține mai multe metodologii compatibile, în perioada 2006–2007, un comitet de experți internaționali, incluzând reprezentanți din partea OEDT (Observatorul European pentru Droguri și Toxicomanie) și NIDA (Institutul Național privind Abuzul de Droguri), a elaborat orientări pentru cercetări viitoare în materie de droguri și conducere a autovehiculelor. Acestea au fost integrate în proiectul DRUID, un proiect pe scară largă finanțat de Uniunea Europeană care va realiza studii de referință privind impactul alcoolului, drogurilor ilegale și medicamentelor asupra capacității de a conduce autovehicule, dar va analiza de asemenea prevalența alcoolului și a altor substanțe psihoactive în rândul șoferilor implicați în accidente și în rândul populației generale care conduce autovehicule și va calcula praguri analitice și de risc pentru diferite medicamente și droguri ilegale în mai multe țări europene. Proiectul DRUID se va finaliza în 2010.

Drug use, impaired driving and traffic accidents — OEDT Insights No 8 (în limba engleză) este disponibil în formă tipărită (preț 24 Euro) și se poate descărca sub formă de fișier PDF (gratuit) de pe site-ul web al OEDT (<http://www.emcdda.europa.eu/publications/insights/driving>).